

מחשבת ישראל

לבתי ספר דתיים

לעולים חדשים

הוראות

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון – (20×2) – 40 נקודות

פרק שני – (20×3) – 60 נקודות

סך הכול – 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי.

ד. הוראות מיוחדות: יש לכתוב תשובות קצרות ובהירות. יש לבסס את דבריכם על המקורות שלמדתם.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (40 נקודות)

הנושא: אדם מחפש את עצמו

ענו על שתיים מן השאלות 1–3 (לכל שאלה – 20 נקודות).

1. א. רמח"ל, מסילת ישרים, פרק א'

"האדם השלם... יצא מן הפרוזדור הזה ויכנס בטרקלין".

(1) הסבירו מהו "הפרוזדור" ומהו "הטרקלין". (4 נקודות)

(2) מהי משמעות החיים של האדם בפרוזדור, ומהי משמעות החיים שלו בטרקלין? (8 נקודות)

ב. הרב בר שאול, מצווה ולב

לדעת הרב בר שאול, האם לומדי תורה הם "אנשי חוץ" או "אנשי פנים"? נמקו את תשובתכם.

(8 נקודות)

2. הרב דסלר, מכתב מאליהו

א. בזמן מלחמת "חרבות ברזל" גילו תושבים רבים בישראל ערבות הַדָּדִית ועשיית חסד יוצאות דופן.

(1) על פי הרב דסלר, מהו מקור כוח הנתינה שיש באדם? (5 נקודות)

(2) כיצד היה הרב דסלר מסביר את כוח הנתינה שהיה בזמן המלחמה? (5 נקודות)

ב. (1) "וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ" (ויקרא י"ט, י"ח).

מהו ההסבר של הרב דסלר לדברים אלה? (5 נקודות)

(2) רועי מרגיש חוסר שְׂיָכוּת לקהילה ביישוב שבו הוא מתגורר, והוא רוצה לשנות את הרגשתו.

על פי הרב דסלר, מה הייתם מציעים לרועי לעשות כדי להרגיש שְׂיָכוּת לקהילה? (5 נקודות)

3. א. הראי"ה קוק, מוסר אביר

(1) "בְּכָל דְּרָכֶיךָ דַּעֲהוּ" (משלי ג', ו').

מהו ההסבר של הראי"ה קוק לדברים אלה? (5 נקודות)

(2) בני נוער רבים שעסקו בעת מלחמת "חרבות ברזל" בהתנדבות ובחסד הרגישו תְּסָכּוּל מכיוון שהם

לא השתתפו בלחימה בשטח.

כיצד דברי הראי"ה קוק יכולים לסייע להם להתמודד עם התסכול? (5 נקודות)

ב. הרב יהודה ליאון אשכנזי ("מניטו"), שבת ה'

(1) "...עולם שבו ה' והאדם יכולים לשהות יחדיו ללא קטסטרופה" (מניטו, שבת ה').

מהי ה"קטסטרופה" שהרב אשכנזי מתכוון אליה? (5 נקודות)

(2) "מוחלטות קיומו של הקב"ה הופכת את רעיון קיום האדם בתוך עולמו של הקב"ה לחסר

משמעות".

הרב אשכנזי מסביר את המשפט המצוטט באמצעות דימוי.

צינו את הדימוי, והסבירו בעזרתו את המשפט. (5 נקודות)

פרק שני (60 נקודות)**הנושא: אני מאמין**

ענו על שלוש מן השאלות 4-7 (לכל שאלה – 20 נקודות).

4. א. הראי"ה קוק, מאמר הדור

- (1) על פי הראי"ה קוק, הסבירו את ההבדל בין הרמה הרוחנית והמוסרית של הדור האחרון (בימיו של הרב קוק) ובין הרמה הרוחנית והמוסרית של הדורות שקדמו לו.
(2) הסבירו את ההשפעה של הבדל זה על החינוך שמתאים לדור הצעיר.
(12 נקודות)

ב. הראי"ה קוק, אורות התורה

- (1) על פי הראי"ה קוק, מדוע יש תלמידים שיצאו לתרבות רעה?
(2) מהי הדרך של הראי"ה קוק לעזור לתלמידים להישאר נאמנים לקדושת התורה?
(8 נקודות)

5. א. הרב דסלר, מכתב מאלוה

על פי הרב דסלר, אחת מן הדרכים לקיום מצוות האמונה היא "דרך הקדושה" ומגיעים אליה באמצעות שלוש דרכים. הסבירו שתיים מן הדרכים. (10 נקודות)

ב. הראי"ה קוק, איגרת תקנה

- (1) על פי הראי"ה קוק, מי הם האנשים שהסגולה הפסיקה להופיע אצלם? (7 נקודות)
(2) "בְּדוֹרֵנוּ נִתְרַבּוּ [הַתְּרַבּוּ] נְשָׁמוֹת רַבּוֹת שֶׁאֵין שֶׁהֵן שְׂפִלוֹת מְאֹד בְּעֵינֵי הַבְּחִירָה... מִכָּל מְקוֹם אֹרֶךְ הַסְּגוּלָּה מְאִיר בָּהֶם".
במלחמת "חרבות ברזל" חיילים ואזרחים, שרבים מהם רחוקים מתורה ומצוות, נלחמו ומסרו את נפשם למען העם והמדינה.
לדעתכם, כיצד אפשר להסביר את התופעה של התגברות הסגולה למרות היחלשות הבחירה?
(3 נקודות)

6. א. רמב"ם, איגרת תימן; רבי יהודה הלוי, ספר הכוזרי

- (1) מהו האירוע ההיסטורי שהרמב"ם קרא לו "עמוד שהאמונה סובבת עליו"? (3 נקודות)
(2) על פי הרמב"ם, מה מיוחד באירוע זה? (7 נקודות)
ב. (1) לדברי ריה"ל, מהו הספק שרצה הקב"ה להסיר באמצעות אירוע זה? (5 נקודות)
(2) מהו הנימוק של מלך כוזר לקביעתו שחייבים להאמין בנס ירידת מן מן השמיים במדבר?
(5 נקודות)

7. א. תלמוד בבלי, נידה

יש אנשים הטוענים כי הם מרגישים מנותקים מעולם של תורה ואמונה.
הסבירו כיצד דברי התלמוד על "התינוק במעי אימו" יכולים לסייע בהתמודדות עם הרגשה זו.
(10 נקודות)

ב. מדרש הגדול

המדרש מתאר את תהליך החיפוש של אברהם אבינו בדרכו לאמונה.
לאור דברי המדרש, מדוע בסוף התהליך זכה אברהם להתגלות של הקב"ה? (10 נקודות)

בהצלחה!